

України надала А. Шептицькому статус Праведника України, задекларувавши свою позицію з цього питання.

Список використаних джерел:

1. Скіра Ю.Р. Діяльність координаційної групи організованої митрополитом Андреем Шептицьким для порятунку євреїв під час голокосту у 1942 р. / Юрій Романович Скіра // Історико-культурна спадщина: проблеми збереження і популяризації : тези IV Міжнародної науково-практичної конференції, 21-22 квітня 2017 року. – Львів, 2017. – С. 115–116.

2. Медведовська А.Ф. Образ митрополита А. Шептицького в сучасній суспільній думці України / А.Ф. Медведовська // Наддніпрянська Україна: історичні процеси, події, постаті. – 2013. – Вип. 11. – С. 221–228.

3. Редлих Ш. Шептицкий отрицал расисткое мышление / Ш. Редлих // Евреи Евразии [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://jewseurasia.org/page279/news41360.html>

Гуцалюк Ю.С.

аспірантка,

Національний університет «Острозька академія»;

викладач,

Хмельницький торговельно-економічний коледж

*Київського національного торговельно-економічного
університету*

ЗНАЧЕННЯ СПІВРОБІТНИЦТВА МІЖ ЦЕРКВАМИ У РОЗРІЗІ СУЧАСНОЇ ЄВРОПИ

На даний час у європейських інституціях немає жодної програми, яка б мала на меті досягнення певної однорідності у стосунках між Церквами та державою. Ці стосунки настільки пов'язані з історичними, культурними та релігійними особливостями кожної нації, що будь-яка спроба досягти однорідності в цій царині відразу ж була б сприйнята як замах па тотожність кожного національного суспільства.

Актуальність цієї теми для європейського світу зумовлена швидким розвитком релігійної мережі, який супроводжується становленням

міжконфесійних і міжцерковних відносин. Генезис екуменічного руху і відносин між християнськими та іншими церквами у світі є цілком можливою схемою розвитку міжконфесійних відносин: від поступової мінімізації гострих міжцерковних конфліктів і конкурентного співіснування до формування толерантних відносин, співпраці та діалогу.

Досліджувана проблема має значний науковий інтерес незважаючи на те, що релігія значною мірою все ще являє собою традиційний ареал культури, саме в релігії сьогодні народжуються ті ферменти нового, які слугують імпульсами до переосмислення і передвідкриття сутнісних для релігійного життя та релігійної свідомості відносин. Означеній тематиці присвячені праці таких науковців: К. Райзера, А. Кураєва, Ж.-П. Віллема, С. Мартинюка, М. Етеровича, В. Єленського, Х. Масра, Н. Кочана.

Існує чимало ініціатив та практичних починань, які виявляють певний спосіб взаємодії між релігійним життям та політикою. Численні факти говорять про зацікавленість, виявлену європейськими інституціями та їхніми представниками, в участі релігійних ієрархів у розбудові Європи, так, начебто європейські інтегратори шукають додаткового узаконення своєї справи у віднайденні кращого провідника для європейського ідеалу.

Треба згадати про складність випадку Великої Британії, де існують традиційні Церкви (Англійська в Англії, Пресвітеріанська в Шотландії), та випадку Греції, де національна свідомість є невіддільною від православ'я. Що ж до способів конкретизації стосунків між Церквами й державою у шкільній галузі – а ця тема є особливо гострою, і не лише у Франції, – то розмаїття, яке може дозволити собі Європа, виявляється в тому, як кожне національне суспільство скеровує напрям освітнього процесу [97].

Окрім того, Церкви бажають, щоб їхні стосунки з державою залишались у сфері національної компетенції. Так, у Німеччині Католицька та Протестантська Церкви недвозначно висловилися на цю тему в спільному документі, що був розповсюджений у 1995 р.: «Дві головні великі Церкви Німеччина вимагають, аби стосунки між державою й Церквою в майбутньому продовжували належати до компетенції держав-членів». Вони вважають, що це становище має зберегтися непорушним так само й для майбутнього, в інтересах захисту національної тотожності з властивими їй різноманітними структурами, а також виходячи з принципу державної підтримки.

Там, де заходи Європейського Союзу або Європейської Комісії, що провадяться згідно з їхньою компетенцією, прямо торкаються стосунків між державою та Церквою, надалі треба мати певність, що від цього не страждає юридичний та конституційний національний лад [99].

Спільна воля Європейського Союзу не втручатися в державні законодавства про статуси релігійних спільнот і філософських організацій не означає, що ці статуси є незмінними. Як показують це, зокрема, недавній переустрій стосунків між шведською державою та лютеранською Церквою, а також зміни в стосунках між Церквами й державою в Іспанії, відбуваються відчутні зрушення, що пов'язані, між іншим, з процесом європеїзації, хоча й найчастіше не прямим чином. Прямо втрутитися в цю область європейська розбудова не може: це було б сприйнято як втручання в притаманну кожній країні політичну систему. Але якщо підкреслювати глибоке вкорінення стосунків між Церквами та державою в суспільно-культурні особливості і форму демократії, властиву кожній країні, то повинні разом з тим вказати, що європейська розбудова, оскільки вона торкається здійснення політичного суверенітету, неухильно стикається зі способом ставлення до релігійності.

Європейська розбудова не має жодної програми досягнення однорідності стосунків між Церквами та державою, хоча вона не може й не хоче діяти в напрямку цієї царини, вона все-таки, певним чином впливає на ці стосунки. Інакше кажучи, європейська розбудова не може не відбиватися і на релігійній області. Це можна зазначити на рівні Європейської конвенції прав людини, на рівні певних наслідків, помітних для Європейського Союзу, та на рівні стосунків між Церквами та європейськими інституціями.

Розроблення європейської конвенції з питань біоетики також викликає відгомін у релігійному світі. Є очевидним, що розмаїття національних ситуацій та воля Союзу не втручатися в цю область не перешкоджають Європейській комісії підтримувати стосунки з Церквами. Між іншим, пані Беранжер Массін'йон підкреслює, що ці стосунки примножуються, з дедалі більш рівним ставленням, особливо з боку християнських Церков: «Поступово відбувається інституціоналізація та плюралізація релігійних представництв у Брюсселі» [96].

Отже, стосунки між Церквами та європейськими інституціями не керуються якимись механізмами, аналогічними до законів, що

організують ці відносини в кожній країні. Адже європейські інституції не є державами і не повинні організовувати ці відносини. Таким чином, існує намагання трактувати Церкви як неурядові організації, такі самі, як інші, і лише Римо-Католицька Церква, через державу Ватикан, має особливі дипломатичні представництва в Європейському Союзі (так само, як і в кожній країні).

Особливості стосунків між європейськими інституціями та Церквами опиняються не на юридичному рівні, вони значно сильніше виявляються на рівні практики цих відносин. На цьому рівні, дійсно, можна сказати, що в стосунках між Церквами та державою німецька модель переважає французьку. У цій моделі Церкви значно більшою мірою є визначеними як регулярні та законні співбесідники політичної влади, ніж це наявне у Франції.

Список використаних джерел:

1. Віллем Ж.-П. Європа та релігії. Ставки XXI-го століття. Київ: Дух і літера, 2006. – 332 с.
2. Маєр Х. Церкви Європи після падіння комуністичного режиму. Людина і світ, 2002. – № 1. – С. 18–29.
3. Райзер К. Екуменізм в пошуках нового взгляда. Экуменическое движение. – Москва, 2002. – С. 81–89.
4. Кривченко Д. Явище екуменізму. URL: <http://www.azbuka.ru>
5. Тіца М. Екуменізм в Європі. URL: <http://www.rri.ro/arh-art>